

RG Sayı:64

7 Temmuz 1988

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nin 24 Haziran,1988 tarihli birleşiminde kabul olunan "Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası", Anayasa'nın 94 (1) maddesi gereğince, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilân olunur.

Sayı: 28/1988
ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ YASASI

(45/2003;50/2003 , 9/2007, 34/2012, 29/2014 ve 17/2020 sayılı değişiklik yasalarıyla değiştirilmiş ve birleştirilmiş şekliyle)

MADDE DİZİNİ:

BİRİNCİ KISIM – GENEL KURALLAR.

- Madde 1. Kısa isim.
Madde 2. Tefsir.
Madde 3. Kapsam.
Madde 4. Amaç.

İKİNCİ KISIM – ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KURULU İLE İLGİLİ KURALLAR.

- Madde 5. Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulunun oluşumu.
Madde 6. Kurulun görevleri.

ÜÇÜNCÜ KISIM – ÇIRAKLIK, KALFALIK VE MESLEK EĞİTİMİ İLE İLGİLİ KURALLAR.

BİRİNCİ BÖLÜM – Çıraklık ve Meslek Eğitimi

- Madde 7. Çıraklık koşulları.
Madde 8. Çırakların Statüleri.
Madde 9. Çırakların Eğitimi.
Madde 10. Çıraklık Sözleşmesi.
Madde 11. Çıraklığa başlama, Çıraklık süresi ve Bölüm Değiştirme.
Madde 12. Teknik öğretim görevlisi (öğretici usta) bulundurma koşulu.
Madde 13. Kalfalık sınavı.
Madde 14. Kalfa ünvanı kullanma ve işyeri değiştirme.

İKİNCİ BÖLÜM – Meslek Eğitimi ile İlgili Kurallar.

- Madde 15. İşletmelerde meslek eğitimi.
Madde 16. Meslek eğitimi programları.
Madde 17. Teorik eğitim.
Madde 18. İşyeri koşullarına ve çalışma düzenine uyma.
Madde 19. Grev uygulaması ve işçi sayısının azalması hallerinde eğitim.
Madde 20. Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer yerler.
Madde 21. Mesleki eğitime katılma payı.

DÖRDÜNCÜ KISIM – ÜCRET, SOSYAL GÜVENLİK VE İZİN İLE İLGİLİ KURALLAR.

Madde 22. Ücret.

Madde 23. Sosyal güvenlik.

Madde 24. İzin.

BEŞİNCİ KISIM - USTALIK.

Madde 25. Ustalık eğitimi.

Madde 26. Ustalık sınavı.

Madde 27. Doğrudan ustalık belgesi verme koşulları.

Madde 28. İşyeri açma.

Madde 29. Teknik öğretim görevlileri (öğretivi usta) belgesi verilmesi koşulları.

ALTINCI KISIM – ÇIRAKLIK, MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİ GELİŞTİRME VE YAYGINLAŞTIRMA FONU İLE İLGİLİ KURALLAR.

Madde 30. Fonun kuruluş amacı.

Madde 31. Fonun kaynakları.

Madde 32. Fon kaynaklarının kullanımı.

Madde 33. Sözleşmeli personelin ücret ve ek ücreti.

Madde 34. Fonun denetimi ve yönetimi.

Madde 35. Çıraklık, Meslek ve Teknik Eğitimin Teşviki.

YEDİNCİ KISIM – ÇEŞİTLİ KURALLAR.

Madde 36. Sanayi bölgelerinde çıraklık eğitimi kurumları.

Madde 37. Denklik ve Değerlendirme.

Madde 38. Eğitim giderleri.

Madde 39. Meslek kursları.

Madde 40. Özel eğitim kursları.

Madde 41. Yolluk ve huzur hakkı.

Madde 42. Denetleme, suç ve ceza.

Madde 43. Kalfalık mesleği ve ustalık belgesi verilme koşulları.

SEKİZİNCİ KISIM – GEÇİCİ KURALLAR.

Geçici Madde 1.

Geçici Madde 2.

Geçici Madde 3.

Geçici Madde 4.

DOKUZUNCU KISIM – SON KURALLAR.

Madde 44. Yürütme yetkisi.

Madde 45. Yürürlükten kaldırma

Madde 46. Yürürlüğe giriş.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar :

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

- Kısa İsim** 1 Bu Yasa, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası olarak isimlendirilir.
- Tefsir** 2. Bu Yasaa metin başka türlü grektirmedikçe :
- " Bakanlık ", Eğitim ve Öğretim işleri ile görevli bakanlığı anlatır.
- " Bakan ", Eğitim ve Öğretim işleri ile görevli Bakanı anlatır.
- " Çırak ", bir meslek alanında çıraklık sözleşmesi esaslarına göre mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını, iş içerisinde geliştiren kişiyi anlatır.
- " Devlet ", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini anlatır.
- " Öğrenci ", Pratik Sanat Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi ve Teknik Liselerde ve sanat ve meslek eğitimi yapan benzeri diğer örgün eğitim kurumlarında eğitim görenleri anlatır.
- " Kalfa ", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, iş ve işlemleri bir ustanın gözetimi altında, kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi anlatır.
- " Usta ", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları, mal ve hizmet üretiminde, iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen, üretimi planlayabilen, üretim sırasında karşılaşılabilecek sorunları çözümlenebilen, düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen, üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi anlatır.
- " Teknik Öğretim Görevlisi (Öğretici Usta)", ustalık yeteneğini kazanmış; çırakların, kalfaların ve meslek lisesi öğrencilerinin işyerindeki meslek eğitiminden sorumlu; meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi anlatır.
- " İşletmelerde Meslek Eğitimi", Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumu öğrencilerinin beceri eğitimlerinin işletmelerde, teorik eğitimlerinin ise mesleki ve teknik eğitim kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılan eğitim uygulamalarını anlatır.
- 29/2014 "Meslek Eğitimi", yaygın eğitim sistemi içinde olmak üzere, okullarda, kurs merkezlerinde ve işyerlerinde yapılan meslek eğitimi anlatır.
- "İşveren", Özel sektörde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişileri ve kuruluşları, genel ve katma bütçeli daire, Kamu İktisadi Teşebbüslerini, döner sermayeli kuruluşları, özel yasaya dayanılarak kurulan banka ve kuruluşları anlatır.
- "İşyeri", Özel sektörde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin, genel ve katma bütçeli daire ve kuruluşların, yerel yönetimlerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, döner sermayeli kuruluşların, özel yasa ile veya özel yasa da öngörülen yetkiye dayanılarak kurulan Banka ve kuruluşların faaliyetlerini sürdürdükleri bina, işletme ve tesisler ile benzer yerleri anlatır.
- Kapsam** 3. Bu Yasa :
- (1) Devlette aktif durumda bulunan gerçek ve tüzel kişilere ait işyerlerini; bakanlıklara ait kuruluşlar ile döner sermayeli kuruluşları ve diğer işyerleri ile bu kuruluşlarda çalışan çırak, kalfa ve ustaları ; ve

(2) (1)'nci fıkrada öngörülen işyerlerinde eğitim gören öğrencileri kapsar.

Amaç 4. Bu Yasanın amacı, çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

İKİNCİ KISIM
Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulu
İle İlgili Kurallar

- Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulunun oluşumu 5. (1) Çıraklık , kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında tavsiye kararları almak ve görüş bildirmek üzere, aşağıda öngörülen on iki kişiden oluşan bir Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulu kurulur :
- (A) Bakanlıkta, Mesleki ve Teknik Eğitim ile ilgili Müsteşar (Başkan) ;
- (B) Bakanlıkça görevlendirilecek ilgili Daire Müdürü (Üye);
- (C) Maliye işleri ile görevli Bakanlığın temsilcisi (Üye);
- (Ç) Sanayi ve Ticaret işleri ile görevli Bakanlığın temsilcisi (Üye);
- (D) Çalışma ve Sosyal Güvenlik işleri ile görevli Bakanlığın temsilcisi (Üye);
- (E) Devlet Planlama Örgütü Sosyal Planlama Dairesi temsilcisi (Üye);
- (F) Sanayi Odaları Birliği temsilcisi (Üye);
- (G) Esnaf ve Sanatkârlar Birliğinin temsilcisi (Üye);
- (H) En çok üyeye sahip işveren Sendikası temsilcisi (Üye);
- (I) En çok üyeye sahip işçi sendikaları Federasyonu temsilcisi (Üye);
- (İ) Mimar-Mülendis Odaları Birliğinin temsilcisi (Üye) ; ve
- (J) Mesleki ve Teknik Eğitim Liselerinde görev yapan Bakanlıkça belirlenecek bir okul müdürü veya meslek öğretmeni (Üye).
- (2) Kurul kararları,. Bakanın onayı ile uygulanır.
- (3) Bakan gerekli gördüğü durumlarda toplantılara başkanlık yapar.
- (4) Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda mesleki ve teknik eğitimle ilgili daire personeli ile diğer Bakanlık personelinden gerekli gördüklerini toplantıya çağırabilir.
- (5) Kurulun sekreterlik hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.
- (6) Kurulun toplantı ve çalışma esasları bir tüzükle saptanır.
- Kurulun Görevleri 6. Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulunun görevleri şunlardır :
- (1) Bu Yasanın ve bu Yasa uyarınca çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek ;
- (2) Çeşitli sektör ve dallarda çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konularında eğitim gereksinimlerini saptamak ve Bakanlığa bildirmek ;
- (3) Çıraklık ve mesleki eğitim programlarının esasları ve süreleri

hakkında Bakanlığa görüş bildirmek ;

- (4) Çıraklık ve işletmelerdeki mesleki eğitim sınav komisyonlarının kurulması ve çalışması ile sınavların yapılış usullerine ilişkin tüzük taslaklarını değerlendirmek ;
- (5) Çıraklık ve mesleki eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek ;
- (6) Bu Yasa kuralları çerçevesinde yapılacak çıraklık ve mesleki eğitimde, uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve bu konuda Bakanlığa görüş bildirmek ;
- (7) Teknolojik gelişmelerin ve iş yaşamındaki gelişmelerin meslek eğitimine etkilerini incelemek ve bu konularda Bakanlığa görüş bildirmek; ve
- (8) Bu Yasa ile ilgili mesleklerdeki ünvanların görev, yetki ve sorumluluklarının düzenlenmesinde Bakanlığa görüş bildirmek.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Çıraklık, Kalfalık ve Meslek Eğitimi ile ilgili Kurallar

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Çıraklık Koşulları	7.	(1) Çıraklık için (2)'nci fıkra kuralları saklı kalmak koşuluyla aşağıda öngörülen koşullar aranır :
(A) Zorunlu eğitim yaşını tamamlamış ve on sekiz yaşından gün almamış olmak;
(B) Bünyesinin ve Sağlık durumunun gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olduğunu bir raporla belgelendirmiş olmak.
	(2)	Ağır, tehlikeli veya özellik arzeden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu, çalışma işleri ile görevli bakanlığın görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.
Çırakların Statüleri	8.	Çıraklar, öğrenci statüsünde olup öğrencilik haklarından yararlanırlar ve bu Yasa amaçları bakımından işyerinde çalışan işçi sayısına dahil edilmezler.
Çırakların eğitimi.	9.	(1) Çıraklar, mesleğin özelliğine göre, haftada altı saatten az olmamak üzere, on iki saate kadar genel ve mesleki teorik eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için çıraklara çalıştıkları işyerlerince ücretli izin verilir.
(2) Çıraklar, pratik eğitimlerini, işyerlerinde veya çıraklık eğitim merkezlerinde; teorik eğitimlerini ise, eğitim kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen eğitime elverişli işyerlerindeki eğitim ünitelerinde yaparlar.
(3) Teorik ve pratik eğitim, birbirlerini tamamlayacak şekilde plânlanır ve yürütülür.

- (4) Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak Teknik Öğretim Görevlisinin (öğretici Usta) gözetiminde yapılır.
- (5) Çırakların eğitiminin esas ve usulleri tüzükle saptanır.
- Çıraklık Sözleşmesi 10. (1) Bakanlıkça uygun görülecek işyerleri ile meslek dallarında on sekiz yaşından gün almamış kişiler, çıraklık sözleşmesi yapılmadan çalıştırılmazlar.
- (2) İşyeri sahibi, çırağı çalıştırmaya başlamadan önce, çırağın velisi veya vasisi veya çırak reşit ise, kendisi ile çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.
- (3) Çıraklık sözleşmesi; Çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla devam eder;
- (4) İşyeri sahibinin değişmesi halinde, yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla Çıraklık Sözleşmesi devam eder; aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olur ve çırak, yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.
- (5) Çıraklık sözleşmesi yapılacak işyerlerinin özellikleri ve seçilmesi ile ilgili esaslar bir tüzükle saptanır.
- Çıraklığa başlama, çıraklık süresi ve bölüm değiştirme 11. (1) Çıraklığa bir adaylık dönemi ile başlanır. Bu dönem, en az onbeş, en çok otuz gündür. Bu dönemde kişi, kendi isteği veya Teknik Öğretim Görevlisi (Öğretici Usta) ve velisinin kararı ile bölümünü değiştirebilme veya çıraklıktan ayrılma hakkına sahiptir. Ancak bir çırak, en fazla üç defa bölüm değiştirebilir.
- (2) Adaylık dönemi çıraklık eğitimi süresine dahil olup ücretlidir.
- (3) Çıraklık süresi en çok dört yıldır. Bu süre, mesleğin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder. Yıllık izin ve hastalık izni dışındaki devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.
- Hangi hallerin devamsızlıktan sayılacağı ve çıraklık süresine ekleneceği çıkarılacak tüzükle saptanır.
- Teknik öğretim görevlisi (Öğretici usta) Bulundurma koşulu 12. Çırak almak için işyerinde teknik öğretim görevlisi (Öğretici Usta) bulundurma koşuldur.
- Kalfalık sınavı 13. (1) Kalfa adayının, mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına, iş yaşamınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık sınavı ile saptanır.
- (2) Çıraklar, kabul edilebilir özürleri dışında, çıraklık süresi sonunda açılacak ilk kalfalık sınavına girmek zorundadırlar.
- (3) Çıraklık sözleşmesi, ilk kalfalık sınavını izleyen ikinci kalfalık

- 17/2020 (4) sınavının tamamlanması ile sona erer.
- 17/2020 (4) Mesleği ile ilgili belirlenen toplam çıraklık süresi kadar eğitim alanlar veya mesleği ile ilgili çalıştığını kanıtlayan kişiler sınava alınırlar.
- 17/2020 (5) Bu madde amaçları bakımından çalıştığını kanıtlayıcı belgeler şunlardır:
 (A) (a) Yürürlükteki mevzuata uygun Sosyal Sigorta veya İhtiyat Sandığı yatırımına ilişkin belge veya
 (b) Çalıştığı işyerinden sağlanacak belge ve
 (B) Bakanlıkça istenecek diğer belgeler.
- 17/2020 (6) Aşağıda belirtilen konularda Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlanacak tüzükler yapılır:
 (A) Sınav komisyonunun oluşumu ile yapılacak sınavın usul ve esasları, ve
 (B) Belgelerin niteliği ve şekli.
- Kalfa ünvanı kullanma ve işyeri değiştirme 14. (1) Bu Yasaya göre kalfalık hakkını kazananlara, kalfalık belgesi verilir.
 (2) Kalfalık belgesi bulunmayanlar, kalfalık ünvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık ünvanı kullanılmayan işyerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.
 (3) Bir işyerinde çalışarak kalfa olanlar, en az dokuz ay o işyerinde çalışmak zorundadırlar. Bu süre sonunda işyerini değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak koşuluyla, işyeri çıkma izni verir.
 (4) Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.
 (5) Kalfaların işten ayrılmalarını gerektiren hususlar tüzükle saptanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Meslek Eğitimiyle İlgili Kurallar

- İşletmelerde meslek eğitimi 15. (1) Yirmi ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdıkları işçi sayısının yüzde onu kadar öğrenciye beceri eğitimi yaptırırlar. Öğrenci sayısının saptanmasında kesirler tama yükseltilir.
 (2) İşletmelerdeki işçi sayısının saptanmasında her yılın Ocak ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başında başlanır.
 (3) Hangi iş kollarının ve hangi işletmelerin mesleki eğitim uygulaması kapsamına alınacağı Bakanlıkça saptanır.
 (4) Öğrenciye beceri eğitimi yaptıracak işletmeler, ustalık yeterliğine sahip kişileri beceri eğitimi için görevlendirirler.
- Meslek Eğitimi Programları 16. İşletmelerde uygulanacak tüm meslek eğitimi programları, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.
- Teorik Eğitim 17. (1) İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, Bakanlığa bağlı Mesleki ve Teknik eğitim kurumlarında veya işletmelerin eğitim merkezlerinde yapılır.

- (2) Mesleki ve Teknik Liseler ile işletmelerde yapılan eğitime ilişkin esas ve usuller ile sınavların yapılış şekli Tüzükle saptanır.
- İşyeri Koşullarına ve çalışma düzenine uyma.
18. İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin koşullarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar.
- Grev uygulaması ve işçi sayısının azalması hallerinde eğitim
19. (1) İşletmelerde grev uygulamaları halinde işveren, eğitimin devamı için gerekli önlemleri alır.
 (2) İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesi ve grev kapsamı dışında kalırlar.
 (3) İşletmeler, beceri eğitimi başladıktan sonra, işçi sayısında azalma olması halinde de eğitime başlayanlar mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.
- Beceri eğitimi yaptırılacak diğer yerler
20. Bakanlıkça, bu Yasa kuralları çerçevesinde, meslek eğitimi kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın, yirmiden az işçi çalıştıran işletmelerde, teknik lise ve meslek lisesi öğrencilerine bu Yasanın ilgili kurallarına göre beceri eğitimi yaptırabilirler.
- Mesleki Eğitime Katılma Payı 29/2014
21. Yirmi ve daha fazla işçi çalıştıran ve Bakanlıkça bu Yasa kuralları çerçevesinde mesleki eğitim kapsamına alınan, ancak beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırmaları gereken her öğrenci için, eğitim süresine her ay, Devlette uygulanan cari asgari ücretin 2/3'ü (üçte ikisi) oranında para yatırmakla yükümlüdürler.
 Ancak mesleki eğitim yaptırma koşullarına, sahip olan işletmelere, Bakanlıkça öğrenci gönderilmemesi halinde bu işletmeler, herhangi bir ödeme yapmazlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin ile ilgili Kurallar

- Ücret
22. (1) Çıraklara ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenen ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, çırağın velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi; öğrenciler için ise, okul Müdürlüğü ile işveren arasında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre düzenlenecek sözleşme ile saptanır.
 Ancak çıraklara ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere, Devlette uygulanan cari asgari ücretin yüzde otuzundan daha az ücret ödenemez.
 (2) Çırak ve öğrencilere ödenen ücretler, her türlü vergiden muaftır.
- Sosyal Güvenlik 16/1976 12/1979
23. Çıraklara ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere, sözleşmenin akdedilmesi ile, Sosyal Sigortalar Yasasının iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık ve analık sigortaları kuralları uygulanır. Sosyal Sigorta primleri, Sosyal Sigortalar Yasasının 88 A maddesi

- 9/1981
43/1982
26/1985
36/1988
14/1990
20/1991
45/1998
22/2001
İzin
- gereğince işveren tarafından ödenir. Çırağa ödenen ücretin prime esas kazanç alt sınırının altında olması halinde çırağın sosyal sigorta primleri, prime esas kazanç alt sınırından ödenir.
24. Çıraklara ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere, işletmelerce her yıl tatil aylarında çıraklık ve öğrencilik döneminin birinci yılında onbeş gün, ikinci yılında yirmi gün, üçüncü yılında otuz gün ücretli izin verilir.
- Ayrıca özürleri kabul edilenlere, okul müdürlüğünün görüşü alınarak, bir aya kadar ücretsiz izin verilebilir.

BEŞİNCİ KISIM

Ustalık

- Ustalık eğitimi
25. (1) Kalfalık yeterliliğini kazanmış olanlara, mesleki yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini sağlamak ve gerekli yeterlikleri kazandırmak amacıyla, Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenir.
- (2) Bu kursların kapsam ve süreleri, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça saptanır.
- (3) Kurslar, çalışma saatleri dışında açılır.
- Ustalık sınavı
26. (1) Ustalık sınavı, adayın kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını, mal ve hizmet üretiminde iş yaşamında kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.
- (2) Ustalık sınavının esas ve usulleri tüzükle saptanır.
- (3) Kalfaların ustalık sınavlarına girebilmeleri için, mesleklerinde en az iki yıl çalışmış ve Bakanlıkça açılan ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.
- (4) Kalfalık yeterliliğini kazanmış olup mesleklerinde en az dört yıl çalışmış olanlar, ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler.
- (5) Bu sınavları başarı ile tamamlayanlara Ustalık Belgesi verilir. Ustalık Belgesi bulunmayanlar usta ünvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.
- 17/2020 (6) Meslek lisesi mezunları ile yüksekokul (ön lisans) mezunları ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler.
- 17/2020 (7) (A) Bu madde amaçları bakımından çalıştığını kanıtlayıcı belgeler şunlardır:
- (a) Sosyal Sigorta veya İhtiyat Sandığı yatırımına ilişkin belge;
- (b) Çalıştığı işyerinden sağlanacak belge; ve
- (c) Bakanlıkça istenecek diğer belgeler.
- (B) Belgelerin niteliği ve şekli Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzük ile belirlenir.

- Doğrudan Ustalık Belgesi Verme Koşulları 9/2007 17/2020
27. (1) Ustalık sınavını başarı ile tamamlayanlara “Ustalık Belgesi” verilir. Ustalık Belgesi bulunmayanlar usta ünvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.
- (2) Aşağıdaki hallerde doğrudan Ustalık Belgesi verilir:
- (A) Meslek lisesi mezunları kendi alanlarında toplam iki yıl süre ile çalıştıklarını kanıtlamaları halinde;
- (B) Yüksek okul (ön lisans) mezunları kendi alanlarında toplam bir yıl süre ile çalıştıklarını kanıtlamaları halinde;
- (C) Meslek lisesi mezunu olup, kendi alanında herhangi bir yüksek okuldan (ön lisans) mezun olmaları halinde;
- (Ç) Bu Yasanın 37’nci madde kuralları uyarınca değerlendirmeye bağlı tutulmak koşuluyla yabancı ülkelerden veya ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitim kuruluşlarından alınan sertifikalar ve belgelerin denkliği Bakanlıkça değerlendirilir.
- (3) Bu madde amaçları bakımından kanıtlayıcı belgeler şunlardır:
- (A) Yürürlükteki mevzuata uygun Sosyal Sigorta veya İhtiyat Sandığı yatırımına ilişkin belge, ve
- (B) Çalıştığı işyerinden sağlanacak belge, ve
- (C) Bakanlıkça istenecek diğer belgeler.
- (4) Belgelerin niteliği ve şekli Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzük ile belirlenir.
- İşyeri Açma
28. (1) Ustalık Belgesine sahip olmak veya Ustalık Belgesine sahip kişileri yanlarında çalıştırmak kosuluyla, bu Yasa kapsamına alınmış mesleklerde bağımsız işyeri açılabilir.
- (2) İşyeri sahipleri, Ustalık Belgelerini işyerinin kolayca görülebilecek bir yerine asmakla yükümlüdürler.
- (3) İşyeri açmaya izin veren merciler, işyeri açmak isteyenlerden Ustalık Belgesi istemek zorundadırlar.
- (4) Ustalık Belgesine sahip olanlar, bu haklarını, on yedi yaşını tamamlayana kadar kullanamazlar.
- (5) Teknik lise mezunlarının bağımsız işyeri açabilmeleri için mesleklerinde en az bir yıl başarılı çalışmış olmaları koşuldur. Bu koşulu yerine getirenlere, mesleklerinde bağımsız işyeri Açma Belgesi verilir.
- Teknik Öğretim Görevlisi (Öğretici Usta) belgesi verilme koşulları
29. Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarına katılmaları ve bu kursları başarıyla tamamlamaları koşuluyla, ustalık yeterliğini kazanmış olanlara Teknik Öğretim Görevlisi (Öğretici Usta) Belgesi verilir.

30., 31.,32.,33.,34., ve 35’inci maddeleri 29/2014 sayılı yasayla yürürlükten kaldırılmıştır.

ALTINCI KISIM

Çeşitli Kurallar

- Sanayi bölgelerinde çıraklık eğitimi kurumları
36. Çalışma, Sanayi ve Ticaret işleri ile ilgili Bakanlıklar ve diğer Bakanlıklar, Bakanlıkla koordineli olarak sanayi bölgelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olurlar.
- Denklik ve Değerlendirme 17/2020
37. (1) Çırak, kalfa ve ustaların eğitimleri sırasında kazandıkları bilgi ve beceriler meslek liselerine geçişte, denklik işlemlerinden geçtikten sonra değerlendirilir.
- (2) Yabancı ülkelerden alınmış kalfalık, ustalık veya kurs belgeleri; yurt içinde çırak okulları, pratik sanat okulları, meslek ve teknik eğitim merkezleri kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte denklik işlemlerinden geçtikten sonra değerlendirilir.
- (3) Tüm değerlendirme ve denklik işlemleri Talim ve Terbiye Dairesi tarafından belirlenen usul ve esaslara bağlı olarak gerçekleştirilir.
- Eğitim giderleri
38. (1) Çırak, kalfa ve işletmelerde mesleki eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik eğitim giderleri, kendi kurum ve kuruluşlarınca; işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.
- (2) İşyerleri, işyerinde yapılacak pratik eğitim sınavları için sınav ortamı ve gerekli araç ve gereci hazırlamakla yükümlüdürler.
- 17/2020
- (3) (A) Bu Yasa kapsamında yapılacak çalışmalarda uygulanacak ücretler aşağıda belirlenen esaslara göre toplanır ve/veya ödenir:
- (a) Kalfalar ve ustalardan başvuru yapacakları her bir sınav için yarım günlük brüt asgari ücret alınır.
- (b) Kalfalar ve ustalardan başvuru yapacakları her bir uygulama sınavı için bir buçuk günlük brüt asgari ücret alınır.
- (c) Kalfalık, ustalık ve öğretici ustalık belgeleri için bir günlük brüt asgari ücret alınır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendinde belirtilen ücretler, yapılacak sınavların nitelik ve ihtiyaçlarına göre Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzük ile on katına kadar artırılabilir.
- 17/2020
- (4) Açılacak kurslar ve takvimi her yılın başında Bakanlık tarafından belirlenir. Kurs ücretleri, kursun nitelik ve ihtiyaçlarına göre Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzük ile aylık asgari ücretin yüzde on (%10)’u ile aylık asgari ücretin üç (3) katı arasında olmak üzere artırılabilir.
- 17/2020
- (5) Yapılan sınavlarda ve açılan kurslarda çalışanların ücretleri bütçeye bu amaç için öngörülecek ödenekten karşılanır. Toplanan tüm gelirler, Maliye İşleriyle görevli Bakanlığa yatırılır.

- Meslek Kursları 39. (1) Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri, iş yaşamında istihdam olanağı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler.
- (2) Kurslara katılanlar, kursa devam ettikleri sürece, bu Yasanın çirak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.
- (3) Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.
- (4) İşletmeler, kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık ve Çalışma Dairesi ile işbirliği yaparlar.
- (5) Kursların açılması ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Tüzükle düzenlenir.
- Özel Eğitim Kursları 40. (1) Bakanlık, özel eğitime muhtaç kişilere, iş yaşamında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler.
- (2) Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri gözönüne alınır.
- (3) Kurslara katılanlar, kursa devam ettikleri sürece, bu Yasanın çirak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.
- Yolluk ve huzur hakkı 41. (1) Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, sınav ve mesleki ihtisas komisyonu üyelerine, kamu ve özel kurumlarda çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın, yolluk ve huzur hakkı ödenir.
- 29/2014 (2) Yolluk ve huzur hakkı ödemelerinin miktarı, Bakanlar Kurulunca saptanır.
- Denetleme , suç ve ceza 42. (1) Bu Yasa kurallarına göre Bakanlığa bağlı kurumların dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarca yapılan çıraklık ve kalfa eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, Bakanlık ve Çalışma işleri ile görevli Bakanlıkça denetlenir.
- (2) Denetlemenin esas ve usulleri çıkarılacak Tüzükle saptanır.
- (3) Denetleme sonucunda, bu Yasanın 7'nci , 9'ncü, 11'nci, 12'nci, 14'ncü, 17'nci, 9'ncü, 22'nci, 24'ncü, 26'ncı ve 28'nci maddelerine aykırı davrandıkları ve belirlenen yükümlülükleri yerine getirmediikleri saptananlara yazılı ihtar yapılır.
- (4) (3)'ncü fıkra uyarınca yapılan ihtarın tebliğinden başlayarak on gün içerisinde yapılan ihtarla belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyerek ve:
- (A) (a) 7'nci madde kurallarına aykırı olarak, çıraklık kaşullarını taşımayan kişileri yanlarında çirak olarak çalıştıranlar ;
- (b) 22'nci madde kurallarına aykırı olarak, çirak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere, cari asgari ücretin % 30'undan daha az ücret ödeyenler ;
- (c) 24'ncü madde kurallarına aykırı olarak, çirak ve öğrencilere gerekli izinleri vermeyenler;
- (ç) 26'nci madde kurallarına aykırı olarak, ustalık belgesi bulunmadığı halde usta ünvanı ile çalışanlar veya çalıştırılanlar,

suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde asgari ücretin en çok bir aylık tutarının yarısı kadar para cezasına çarptırılırlar.

- (B) (a) 9'ncü madde kurallarına aykırı olarak, yanlarındaki çıraqlara genel ve mesleki teorik eğitime katılmaları için ücretli izin vermeyenler ;
- (b) 11'nci madde kurallarına aykırı olarak, çırağı deneme döneminde ücretsiz olarak çalıştıranlar;
- (c) 12'nci madde kurallarına aykırı olarak işyerinde teknik öğretim görevlisi (öğretici usta) bulundurmadan çırak çalıştıranlar ;
- (ç) 14'ncü madde kurallarına aykırı olarak kalfalık belgesi bulunmadığı halde kalfa ünvanı ile çalışanlar ve çalıştıranlar ;
- (d) 17'nci madde kurallarına aykırı olarak, teorik eğitim için öğrencilere çalışma saatleri içinde izin vermeyenler;
- (e) 19'ncü madde kurallarına aykırı olarak, eğitimin devamlılığını sağlamak için gerekli önlemleri almayanlar ve greve katılanlar ;
- (f) 28'nci madde kurallarına aykırı olarak işyeri açanlar, Suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde asgari ücretin bir aylık tutarının en çok üçte ikisi kadar para cezasına çarptırılırlar.
- (C) Yukarıdaki (A) ve (B) bentlerinde belirtilen suçların tekrarı halinde, bu suçlar için öngörülen cezalar, iki katına çıkarılır ve işyeri kapatılarak bu Yasa kuralları yerine getirilinceye kadar üç aydan altı aya kadar meslekten geçici men cezası verilir.

22/1975
22/1982
37/1993
45/1994

- (5) Bu madde amaçları bakımından "Asgari ücret", Asgari Ücretler Yasasına göre saptanmış olan ve fiil tarihinde uygulanmakta olan asgari ücrettir.

45/2003 43. 45/2003 sayılı yasayla Kaldırıldı ve yeniden sayılandırıldı.

Yolluk ve huzur hakkı

43. (1) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte, Bakanlıkça saptanan meslek dallarında çalışmakta olup, Bakanlıkça ilân edilecek tarihten başlayarak üç ay içinde başvuranlar ;
- (A) On sekiz yaşını doldurmuş olmaları halinde doğrudan ; ve
- (B) On altı yaşını doldurmuş olmaları halinde ise, kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime bağlı tutulduktan sonra,
- Kalfalık sınavına lınırlar vesınavlarda başarılı olanlara Kalfalık Belgesi verilir.
- (2) (A) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte bir işyeri sahibi olan ve bu işyerinde fiilen usta olarak çalışan ve Bakanlıkça ilân edilecek tarihten başlayarak üç ay içinde başvuranlar, ile
- (B) Lise dengi mesleki ve teknik öğretim kurumlarından 1988-1989 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara, doğrudan ; ve

- (C) Yukarıdaki (1)'nci fıkra uyarınca Kalfalık Belgesini almış olup yirmi iki yaşını doldurmuş olanlara ise, Bakanlıkça düzenlenecek ustalık sınavlarını başarmaları koşuluyla, Ustalık Belgesi verilir.
- (3) Bu Yasa kapsamına alınmamış mesleklerin; Bakanlıkça Yasa kapsamına alınması halinde, alınma tarihinden başlayarak bu mesleklerde Kalfalık ve Ustalık Belgeleri bu madde kurallarına göre verilir.

DOKUZUNCU KISIM

Geçici Kurallar

- Geçici Madde 1. Bu Yasanın 27'nci madde kurallarına bakılmaksızın, Bakanlıkça Ustalık Belgesi Verilmesinde Özel Uygulama Kuralları 45/2003
1. Bu Yasanın 27'nci madde kurallarına bakılmaksızın, Bakanlıkça belirlenecek meslek dallarında aşağıdaki koşulları taşıyan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşları, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak iki yıl içerisinde Bakanlığa başvurmaları halinde Ustalık Belgesi almaya hak kazanırlar.
- (A) (a) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte usta olarak meslek uygulamasında bulunan ve aynı meslek dalında en az on yıl fiilen çalışmış olanlar; ile
(b) Lise dengi Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarından mezun olup kesintisiz olarak o meslekte toplam bir yıl çalışmış olanlara bu çalışmalarını kanıtlamaları halinde doğrudan sınavsız olarak Ustalık Belgesi verilir.
Bu alt bend amaçları bakımından işyerinin kapanmasından ve iş azlığı nedeniyle kişinin işten çıkarılmasından kaynaklanan işe ara verme ile kesintili çalışma mazeretinin Çıracılık ve Meslek Eğitimi Kurulunca uygun bulunması halinde işe ara verme kesinti sayılmaz.
- 45/2003 (B) Yukarıdaki (A) bendi kapsamında olup çalışmalarını kanıtlayamayanlara bu Yasa tahtında yapılacak sınavlarda başarılı olmaları halinde Ustalık Belgesi verilir.
- 45/2003 (C) Yukarıdaki (A) bendi kapsamında olup çalışma yılı koşulunu bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içerisinde tamamlayanlara da sınavsız Ustalık Belgesi verilir.
- 45/2003 (2) Bu madde amaçları bakımından kanıtlayıcı belgeler şunlardır:
- (A) Yürürlükteki mevzuata uygun sosyal sigorta ve ihtiyat sandığı yatırımına ilişkin belge;
(B) Çalıştığı işyerlerinden sağlanacak belge;
(C) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın (A) bendinin (b) alt bendi kapsamındaki için diploma sureti; ve
(Ç) Bakanlıkça istenecek diğer belgeler.
- 45/2003 (3) Bu madde kapsamında Ustalık Belgesi verilmesi uygulanmasından faydalanabilecek meslek dalları ve kanıtlayıcı belgelerin içeriği gibi konular Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir Tüzükle düzenlenir.

- Geçici Madde 2. Bu Yasanın 31'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (Ç) bendi kuralları, 1988 yılı kazançlarına uygulanır.
- Geçici Madde 25/1977¹ 29/2014 3. 29/2014 sayılı yasa ile geçici 3'üncü madde yürürlükten kaldırıldı.
- Geçici Madde Bu (Değişiklik) Yasasının Yürürlüğe Girdiği Tarih İtibariyle Fonun Varlık ve Kaynakları ile İlgili Kurallar 29/2014 1. Bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, bu (Değişiklik) Yasası ile yürürlükten kaldırılan Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonunun mevcut vadeli ve vadesiz mevduatları, borçları ve alacakları Maliye İşleri ile Görevli Bakanlığa, taşınır ve taşınmazları ise Eğitim ve Öğretim İşleri ile Görevli Bakanlığa devredilir. Devir ve tasfiye işleri Maliye İşleri ile Görevli Bakanlık tarafından yerine getirilir.

ONUNCU KISIM

Son Kurallar

- Yürütme Yetkisi 44. Bu Yasayı Eğitim ve Öğretim işleri ile görevli Bakanlık yürütür.
- Yürürlükten kaldırma 25/1977 45. Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik Merkezi Kuruluş ve Görevleri Yasasının 5'inci maddesinin (a), (b), (c) ve (ç) fıkraları yürürlükten kaldırılır ve ondan sonra gelen fıkralar yeniden sayılandırılır.
- Yürürlüğe Giriş 46. Bu Yasa, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.
-